

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ТНУ імені В. І. Вернадського

Протокол № 8 від 19.05. 2023 року

Голова Вченої ради

Валерій БОРТНЯК

УВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ректора ТНУ імені В. І. Вернадського

№ 65-02 від 19.05. 2023 року

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «ІСТОРІЯ»

EDUCATIONAL AND PROFESSIONAL PROGRAM

" HISTORY "

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 032 Історія та археологія

(шифр та найменування спеціальності)

галузі знань 03-гуманітарні науки

(шифр та найменування галузі)

кваліфікація: магістр історії та археології

(найменування кваліфікації)

КИЇВ 2023

ПЕРЕДМОВА

Освітня-професійна програма оновлена робочою групою Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського на основі Стандарту вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальність 032 «Історія та археологія». Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 31.05.2021 № 603.

КЕРІВНИК РОБОЧОЇ ГРУПИ:

КОСМИНА Віталій Григорович – д. істор. н, доцент, доцент кафедри філософії та історії ТНУ імені В.І. Вернадського

ЧЛЕНИ РОБОЧОЇ ГРУПИ:

ТИМЧЕНКО Сергій Михайлович – д. істор. н., професор, доцент кафедри філософії та історії ТНУ імені В.І. Вернадського

РУСНАЧЕНКО Анатолій Миколайович – д. істор. н., доцент, професор кафедри філософії та історії ТНУ імені В.І. Вернадського

ЧЕКАНОВ Всеволод Юрійович – к. істор. н., старший викладач кафедри філософії та історії ТНУ імені В.І. Вернадського

ДОЦЕНКО Віктор Олегович – д. істор. н., професор кафедри цивілізаційної історії та археології Центрально-Східної Європи НПУ імені М.П. Драгоманова

ГЛОДНИЙ Ярослав Сергійович – магістрант спеціальності «Історія та археологія» кафедри філософії та історії ТНУ імені В.І. Вернадського

Рецензії/відгуки** стейкхолдерів

Мартинов Андрій Юрійович д.і.н, професор, провідний науковий співробітник відділу міжнародних відносин і зовнішньої політики України інституту історії України НАН України

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми «Історія»

Гарант освітньо-професійної програми

доктор історичних наук доцент,

доцент кафедри філософії та історії _____ Віталій КОСМИНА

(підпис)

Проректор з навчальної роботи _____ Володимир НОЖЕНКО

(підпис)

Освітньо-професійна програма обговорена та схвалена на засіданні Ради якості освіти Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

Протокол № 16 від 12.05.2023

Голова Ради якості освіти _____ Валерій БОРТНЯК

Освітньо-професійна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри філософії та історії

Протокол № 9 від 03.04.2023

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Зореслава ЗАХОЖАЙ

1. Профіль освітньо-професійної програми

Розділ 1. Загальна інформація		
1.1.	Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, Навчально-науковий гуманітарний інститут, кафедра філософії та історії
1.2.	Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр, кваліфікація «Магістр історії та археології»
1.3.	Офіційна назва освітньо-професійної програми	Історія
1.4.	Тип диплому та обсяг освітньо-професійної програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання – 1 рік 4 місяці.
1.5.	Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію спеціальності УД 11009628, дійсний до 01. 07. 2025
1.6.	Цикл/рівень	7 рівень Національної рамки кваліфікацій України (НРК України), другий цикл Європейського простору вищої освіти (FQ- ENEA), 7 рівень Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя (EQF-LLL).
1.7.	Передумови	Перший (бакалаврський) рівень
1.8.	Мова(и) викладання	Українська
1.9.	Термін дії освітньо-професійної програми	Програма діє з 2021/2022 н.р. до наступного оновлення
1.10	Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-професійної програми	Інформація надається на офіційному сайті університету http://www.tnu.edu.ua/ , навчально-наукового інституту http://tnu.edu.ua/navcalno-naukovii-gumani-tarnii-institut-0
Розділ 2. Мета освітньо-професійної програми		
2.1.	Чітке та коротке формулювання	Підготовка магістрів, що передбачає здобуття теоретичних знань, умінь, практичних навичок та інших компетентностей, достатніх для оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, підготовку для подальшого навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти
Розділ 3. Характеристика освітньо-професійної програми		
3.1	Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань – 03 «Гуманітарні науки»; спеціальність – 032 «Історія та археологія» Освітня програма включає навчальні дисципліни освітньо-професійної програми та додаткові дисципліни, які поглиблюють загальні та фахові компетентності та знання спеціальних розділів фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін і тим самим забезпечують можливість засвоєння складніших програм – <i>Об'єкти вивчення:</i> минуле людства, зокрема, України та інших країн, в усіх його проявах;

		<p>– <i>Цілі навчання:</i> підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері історії та/або археології;</p> <p>– <i>Теоретичний зміст предметної галузі:</i> система наукових теорій, концепцій, гіпотез, принципів, категорій, методів, понять, які використовуються в процесі історичного пізнання минулого різних суспільств та їх сегментів, явищ, персоналій, сукупності матеріальних, побутових, духовних, соціальних аспектів в конкретному просторовому та часовому вимірах.</p> <p>– <i>Методи, методика і технології:</i> загальнонаукові і спеціальні наукові методи, які застосовуються під час здійснення історичних та археологічних досліджень, а також методика і технології, які використовуються для вивчення, збереження та використання пам'яток археології, історії і культури.</p> <p>- <i>Інструменти та обладнання:</i> спеціалізоване інформаційно-комунікаційне та мультимедійне обладнання; автоматизовані електронні архіви та бібліотечно-інформаційні системи; цифрові інструменти опрацювання текстової та графічної інформації.</p>
3.2.	Орієнтація освітньо-професійної програми	Програма має академічну орієнтацію, спрямована на формування та розвиток загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, необхідних для успішної професійної діяльності в галузі знань 03 Гуманітарні науки, зі спеціальності 032 Історія та археологія
3.3.	Основний фокус освітньо-професійної програми	Загальна освіта в галузі історії. Ключові слова: історія України, всесвітня історія, наукове пізнання, цивілізаційний підхід
3.4.	Особливості освітньо-професійної програми	Освітня програма розроблена з урахуванням новітніх досягнень у царині теорії та методології історії
Розділ 4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання		
4.1.	Придатність до працевлаштування	Магістр історії та археології може працювати в науковій, організаційно-управлінській та освітній галузях; на викладацьких та інших посадах у закладах загальної середньої освіти, ВНЗ 3–4 рівнів акредитації; в органах державної влади і місцевого самоврядування; в аналітично-інформаційних інституціях; у друкованих та електронних засобах масової інформації; у соціальних і культурних закладах, громадських організаціях, партіях тощо. Відповідно до Національного класифікатора професій ДК 003:2010, зокрема, може працювати: 2443.2 – історик, історик (економіка), історик (політика), історик (суспільні відносини),

		<p>консультант з питань історії; 2431.2 – архівіст, експерт з комплектування музейного та виставочного фонду, зберігач експонатів, зберігач фондів; 2441.1 – антрополог; 2442.2 – археограф, археолог, етнолог, палеограф; 2443.2 – консультант з питань історії, 2310.2 – викладач закладів вищої освіти; 2431.2 – архіваріус та зберігач у музеї та бібліотеці.</p> <p>Національний Класифікатор України 2010, Розділ 2, професіонали, клас розділу 1 https://hrliga.com/docs/327_KP.htm:</p> <p>2310.2 Інші викладачі університетів та вищих навчальних закладів</p> <p>2431 Професіонали в галузі архівної справи, зберігання музейних та бібліотечних фондів</p> <p>2431.1 Наукові співробітники (архівна справа, музеєзнавство)</p> <p>2431.2 Архіваріуси та зберігачі у музеях та бібліотеках</p> <p>2442 Професіонали в галузі археографії, археології, географії, кримінології, палеографії та соціології</p> <p>2442.1 Наукові співробітники (археографія, археологія, географія, кримінологія, палеографія, соціологія)</p> <p>2442.2 Археографи, археологи, географи, кримінологи, палеографи та соціологи</p> <p>2443 Професіонали в галузі філософії, історії та політології</p> <p>2443.1 Наукові співробітники (філософія, історіологія)</p> <p>Зазначений перелік не є вичерпним.</p>
4.2.	Подальше навчання	<p>Випускник може продовжувати навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» та іншими спорідненими спеціальностями (програма другого циклу FQ-EHEA, 8 рівня EQF-LLL та 8 рівня НРК), а також набувати додаткових кваліфікацій в системі освіти дорослих</p>
Розділ 5. Викладання та оцінювання		
5.1.	Викладання та навчання	<p>Освітній процес побудований на принципах студентоцентрованого, особистісно-орієнтованого навчання, на засадах компетентнісного, практико-орієнтованого системного та інтегративного підходів.</p>

		<i>Форми організації освітнього процесу:</i> навчальні заняття (лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне, дистанційне заняття; консультація); самостійна навчальна робота; практика; науково-дослідна робота; контрольні заходи, підготовка випускної кваліфікаційної роботи.
5.2.	Оцінювання	Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за всі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності (поточний, семестровий, підсумковий контроль); індивідуальні проектні роботи, тестування, заліки, звіти про практику, захист курсової роботи, усні та письмові екзамени, комплексні екзамени, захист кваліфікаційної роботи.
Розділ 6. Програмні компетентності		
6.1.	Інтегральні компетентності (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.
6.2.	Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p>

6.3.	Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	<p>СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.</p> <p>СК02. Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.</p> <p>СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.</p> <p>СК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.</p> <p>СК05. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти.</p> <p>СК06. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.</p> <p>СК07. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та вищої освіти, наукових установах.</p> <p>СК08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.</p> <p>СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології</p> <p>СК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.</p>
Розділ 7. Програмні результати навчання		
7.1.	Програмні результати навчання	<p>ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.</p> <p>ПР02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.</p> <p>ПР03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів.</p> <p>ПР04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і</p>

		<p>оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проектів.</p> <p>ПР05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.</p> <p>ПР06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.</p> <p>ПР07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.</p> <p>ПР09. Здійснювати викладацьку діяльність у закладах вищої освіти на основі сучасних освітніх технологій, а також принципів і практик європейських країн.</p>
Розділ 8. Ресурсне забезпечення реалізації програми		
8.1.	Кадрове забезпечення	<p>Згідно з «Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти» (Постанова КМ України від 30 грудня 2015 р. № 1187), зокрема науково-педагогічних працівників за науковою спеціальністю «Історія та археологія»:</p> <p>Доктор наук, професор: 2 особи; Доктор наук, доцент: 2 особи; Кандидат наук, доцент: 4 осіб.</p>
8.2.	Матеріально-технічне забезпечення	<p>Використання комп'ютерних класів, проекційної техніки, спеціалізованих аудиторій, стендів, наочних посібників.</p>
8.3	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Навчальний процес забезпечений навчально-методичними комплексами, підручниками та посібниками.</p> <p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення, зокрема, включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - офіційний сайт ТНУ: http://www.tnu.edu.ua; - конспекти лекцій; - матеріали семінарських занять; - електронні підручники; - навчальні і робочі плани; - навчальні та робочі програми дисциплін; - програми практик; - методичні вказівки щодо виконання курсових робіт; - критерії оцінювання рівня підготовки; - авторські підручники, навчальні посібники та інші навчально-методичні розробки.

Розділ 9. Академічна мобільність		
9.1.	Національна кредитна мобільність	Можлива за умови укладення двосторонніх договорів
9.2.	Міжнародна кредитна мобільність	Можлива за умови укладення двосторонніх договорів
9.3.	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе українською мовою

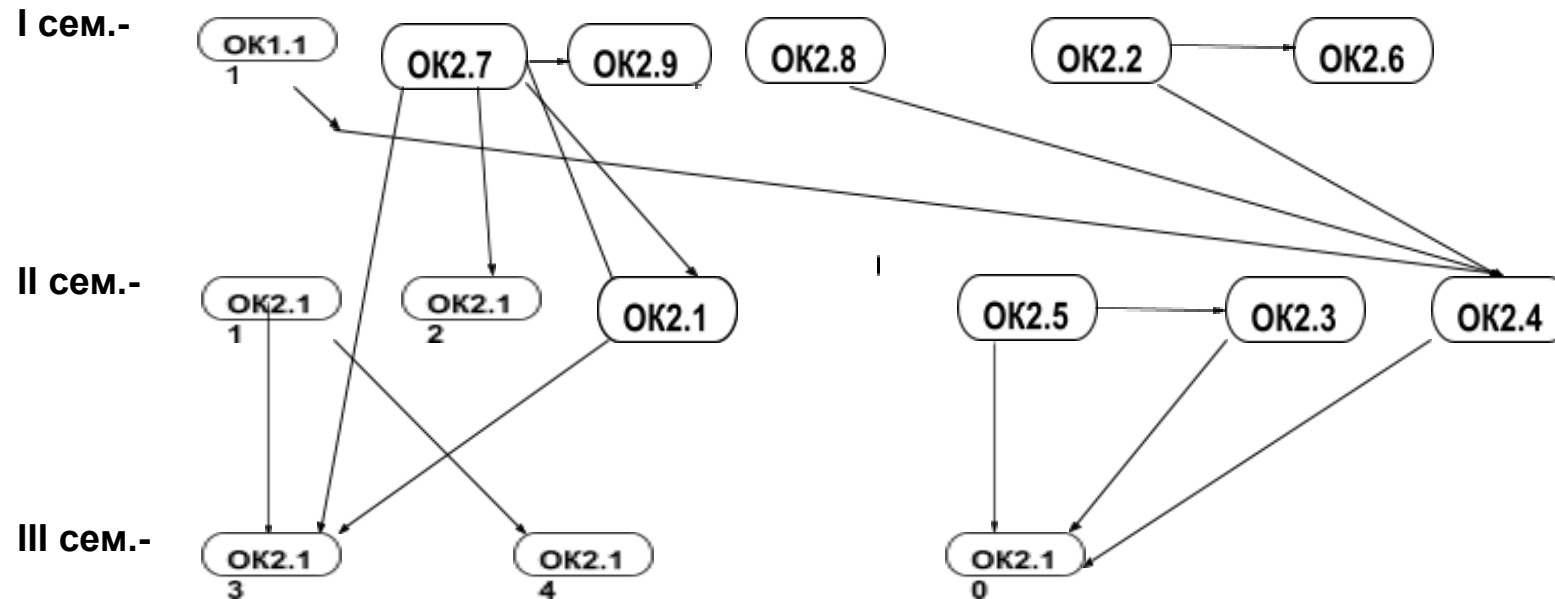
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОПП

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПП			
I. ЦИКЛ ДИСЦИПЛІН ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
ОК 1.1.	Методологія наукових досліджень	4	екзамен
II. ЦИКЛ ДИСЦИПЛІН ФАХОВОЇ (СПЕЦІАЛЬНОЇ) ПІДГОТОВКИ			
ОК 2.1.	Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі	3	екзамен
ОК 2.2.	Актуальні проблеми новітньої історії України	4	екзамен
ОК 2.3.	Порівняльна історія цивілізацій	5	екзамен
ОК 2.4.	Сучасна історична наука: актуальні проблеми, методи підходи	5	екзамен
ОК 2.5.	Компаративний аналіз політичних систем сучасного світу (країни Європи та Америки)	5	залік
ОК 2.6.	Історія державного управління та місцевого самоврядування в Україні	3	залік
ОК 2.7.	Педагогіка та психологія вищої школи	4	екзамен
ОК 2.8.	Актуальні проблеми археології	3	екзамен
ОК 2.9.	Філософія історії	3	залік
ОК 2.10.	Актуальні проблеми новітньої історії зарубіжних країн	4	екзамен
ОК 2.11.	Курсова робота	1	залік
ОК 2.12.	Виробнича практика (асистентська)	6	залік
ОК 2.13.	Переддипломна практика	9	залік
ОК 2.14.	Підготовка до атестації здобувачів вищої освіти	7	публічний захист кваліфікаційної роботи
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		66	
Вибіркові компоненти ОПП			
III. ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ			
ВБ 1.1.	Актуальні проблеми новітньої історії релігійних спільнот в Україні/ Формування інститутів громадянського суспільства в сучасній Україні/ Історичне пам'яткознавство	4	залік
ВБ 1.2.	Міжнародні відносини в ХХ-ХХІ ст. / Історія світової дипломатії / Теорія міжнародних відносин	4	залік
ВБ 1.3.	Європейська інтеграція України / Історія європейської інтеграції /	4	залік

	Україна та ЄС у XXI ст.		
ВБ 1.4.	Україна і Крим – витоки спільної історії/ Кримсько-татарський національний рух др.. пол. 20-21 ст/ Кримське питання у європейському контексті поч.. XXI ст	4	залік
ВБ 1.5.	Російсько-українські взаємовідносини кінця XX – початку XXI ст. / Етнічна історія України / Національні проблеми в сучасному світі	4	залік
ВБ 1.6.	Історія українського кіномистецтва / Історія української культури XX ст. / Світова культура XX ст.	4	залік
Загальний обсяг вибірових компонент		24	
Загальний обсяг освітньо-професійної програми		90	

2.2. Структурно-логічна схема ОПП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складної задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері історії та/або археології. Кваліфікаційна робота повинна відповідати принципам академічної доброчесності, не повинна містити плагіату, фабрикації, фальсифікації. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти.

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньо-професійної програми**

Компо- ненти Компе- тентнос- ті	ОК 1.1	ОК 2.1	ОК 2.2	ОК 2.3	ОК 2.4	ОК 2.5	ОК 2.6	ОК 2.7	ОК 2.8	ОК 2.9	ОК2. 10	ОК2 .11	ОК2 .12	ОК2 .13	ОК2 .14
ЗК01	+							+		+		+		+	+
ЗК02					+					+			+	+	+
ЗК03		+	+				+	+				+	+	+	
ЗК04															
ЗК05			+	+			+	+	+	+	+				
ЗК06				+	+	+					+				
ЗК07		+												+	+
ЗК08		+		+		+			+		+				
ЗК09	+											+	+	+	
СК01			+		+				+		+	+		+	
СК02	+			+		+	+		+			+		+	
СК03	+	+								+	+	+	+	+	+
СК04			+	+	+					+				+	
СК05			+			+	+		+			+		+	
СК06							+								
СК07		+						+					+		
СК08				+							+				
СК09	+													+	
СК10	+				+			+				+		+	+

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-професійної програми**

Компо- ненти Програмні результати навчання	ОК1.1	ОК2.1	ОК2.2	ОК2.3	ОК2.4	ОК2.5	ОК2.6	ОК2.7	ОК2.8	ОК2.9	ОК2.10	ОК2.11	ОК2.12	ОК2.13	ОК2.14
ПРН01	+		+	+	+					+	+	+		+	+
ПРН02			+		+						+		+	+	
ПРН03	+			+		+	+		+	+		+		+	
ПРН04	+				+							+		+	
ПРН05	+						+							+	
ПРН06			+						+						
ПРН07		+		+		+		+		+	+		+		+
ПРН08			+				+		+			+		+	
ПРН09		+						+					+		

6. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти регламентується Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського та розроблена згідно з принципами:

- відповідності європейським і національним стандартам якості вищої освіти;
- автономії вищого навчального закладу, який відповідає за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- системного підходу, який передбачає управління якістю на всіх рівнях освітнього процесу;
- процесного підходу до управління;
- здійснення моніторингу якості;
- постійного підвищення якості;
- залучення студентів, роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості;
- відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості.

Система передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення планування освітньої діяльності;
- затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм;
- підвищення якості підготовки контингенту здобувачів вищої освіти;
- посилення кадрового потенціалу Університету;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти;
- розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про діяльність Університету;
- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях викладачів та здобувачів вищої освіти.

7. Список використаних джерел

Освітньо-професійна програма «ІСТОРІЯ» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» розроблена на основі:

- Стандарту вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальність 032 «Історія та археологія», затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 31.05.2021 № 603.
- Закону України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 № 1556-VII);
- Закону України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII);
- Класифікатора професій: ДК 003:2010/[розроб.: М. Гаврицька та ін.]– К.: Соцінформ: Держспоживстандарт України, 2010. – 746 с.;
- Постанови Кабінету міністрів України від 16.12.2022 № 1392 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- Національної рамки кваліфікації, яку затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 року № 1341, від 25.06.2020 №519.